

Regeringspartierne V og K har i deres tiltrædelses-papir, »Regeringsgrundlaget«,¹⁵⁾ anført følgende:

»Forbrydelser mod personer er langt alvorligere end forbrydelser mod penge. Overgreb mod et andet menneske – hvad enten det er vold eller voldtægt – er en forbrydelse mod det helt fundamentale i vores samfund: respekten for det enkelte menneske. Alle former for vold er derfor helt uacceptable. Derfor skal volds- og voldtægtsforbrydere straffes hårdt og også hårdere, end det sker i dag. Domstolene skal have et signal om at udnytte strafferammerne bedre. I dag straffer man forbrydelser mod penge hårdere end forbrydelser mod mennesker. Den skævhed skal der rettes op på ved, at straffene for vold og voldtægt bliver hårdere. Det skal ske ved at forhøje en række strafferammer, så Folketinget sender et klart signal til domstolene om, at det nuværende straffniveau er for slapt.« Regeringsgrundlaget er skrevet forud for den senest gennemførte strafskærpelse ved strafskærpelsesloven i 2002, der måske har ført til en vis skærpelse af straffene, men beklageligvis sådan, at strafudmålingen her i landet fortsat er langt mildere end i andre lande, jf. nedenfor i afsnit 6.

Dansk og udenlandsk strafudmåling m.v.

I dette afsnit behandles strafudmålingen i Danmark og en række andre lande. Det er kendetegnende, at straffen for voldtægt i Danmark ligger væsentligt under niveauet i alle de andre lande, hvorfra oplysninger kan tilvejebringes. Dette kan næppe tages som udtryk for, at andre lande lovgiver forkert eller har en forældet lovgivning. Tværtimod er der i nogle lande inden for de senere år indført yderligere skærpelser i strafferammer og mindstestrafte m.v., ligesom der – i alt fald i et enkelt land, New Zealand – er inddraget helt moderne cost-benefit-analyser i overvejelserne af, om samfundet står sig bedst ved at indespærre de værste forbrydere eller ved at lade dem gå på fri fod. Disse overvejelser har peget på, at det ved visse alvorligere forbrydelser kan være samfundsøkonomisk mest forsvarligt at indespærre.

Danmark og andre europæiske lande, Politikens undersøgelse i 2001

Voldtægt straffes i Danmark væsentligt mildere end i en række andre lande. Der findes ikke tilgængelige officielle sammenlignende statistikker eller uddrag af retspraksis, der dokumenterer strafudmålingen på tilstrækkelig autoritativ måde, men emnet har været genstand for forskellige private undersøgelser. Forslagsstillerne har til brug for dette afsnit indsamlet oplysninger fra flere lande og har så vidt muligt kun

medtaget oplysninger fra officielle eller autoritative kilder. Forslagsstillerne vil under udvalgsarbejdet tage initiativ til at få indsamlet yderligere materiale, der kan belyse strafudmålingen i forskellige lande, så vidt muligt i en sådan form, at oplysningerne fra de forskellige lande er sammenlignelige.

Mest kendt er Politikens¹⁶⁾ og en række andre europæiske dagblades undersøgelse fra 2001. I undersøgelsen blev dommere i Finland, Tyskland, Sverige, Norge, Holland og Danmark bedt om at bedømme forskellige konkrete straffesager, der var nærmere beskrevet. En fiktiv voldtægts sag var beskrevet som en sag, hvor en 34 årig mand ved hjælp af dødstrusler og en kniv rettet mod halsen voldtager en 27-årig kvinde. Den således beskrevne forbrydelse straffes efter den danske dommers vurdering med 1½ fængsel, hvis sagen bedømmes af en dansk domstol. Tilsvarende vurderer dommere i Finland, Sverige, Norge og Holland, at forbrydelsen vil udløse en straf på mere end 3 års fængsel. Den tyske dommer vurderer, at forbrydelsen i Tyskland fører til 7 års fængsel. Justitsministeren har i Retsudvalget kommenteret undersøgelsen og bl.a. henvist til, at undersøgelsen kun baserer sig på lokale dommers stillingtagen til en enkelt sag.¹⁷⁾

Sverige

I Sverige nedsattes i 1970'erne et arbejdsudvalg, der i sin betænkning¹⁸⁾ bl.a. anførte, at fordomme og tabuforestillinger alt for længe havde præget seksuallivet og dets ytringer. Der var – efter udvalgets opfattelse – behov for at afkriminalisere eller nedkriminalisere visse sædelighedsforbrydelser, og udvalget foreslog meget vidtgående formildelse af den straffretlige regulering.¹⁹⁾ Udvalget fandt bl.a., at der var grund til at se mindre alvorligt på overgrebet, når offer og gerningsmand kendte hinanden i forvejen og overgrebet foregik indendørs. I sådanne tilfælde burde man ikke benytte betegnelsen »voldtægt«, men kun »seksuel tvang«, der burde straffes mildere. Arbejdsudvalget forsvarede sig mod den kritik, der rejstes, med, at man kun søgte at tilpasse lovgivningen til den mildere bedømmelse, som domstolene i flere år havde lagt til grund.

Den svenske offentlighed og kvindeorganisationer tog stærkt afstand fra betænkningen, og et nyt udredningsarbejde påbegyndtes. Betænkningen »Våldtäkt och andra sexuella övergrepp«²⁰⁾ blev fremlagt i begyndelsen af 1980'erne. I den havde opfattelsen af kvindens adfærd under voldtægtsforbrydelsen gennemgået en fuldstændig ændring. Herom skriver Anika Snare: »Nu blev det anført, at hendes adfærd, før voldtægten skete, var ligegyldig og ikke burde påvir-